

Buda kegyhelyei az idegenforgalom szolgálatában

Írta: Eperjessy István dr.

II.

Krisztinavárosi Boldogasszony-kép

Budapest kegyhelyei között Paulovits Sándor dr. harmadiknak a krisztinavárosi Boldogasszonyképet sorolja fel, amelyről a *Budai Napló* már számos ízben megemlékezett, azonban nem lesz érdektelen, ha annak keletkezését és történetét Paulovits könyve alapján e sorozatban újból ismertetjük.

„A budai krisztinavárosi templom eredete egy nagy pestisjárványhoz fűződik. Ez a tömegpusztító veszedelem 1690-ben lépett fel, a budai lakosság szívét rettegés töltötte el s a hangulat hatása alatt egy istenfélő kéményseprőmester, szó szerint Francin Péter, elhatározta, hogy ha családját a véstől megmenekül, Olaszországba fog zarándokolni a vigesői völgyben nagy tiszteletben lévő Boldogasszony-képhez. Nemsokára azután megszűnt a pestis Budán. A darék iparos el is zarándokolt, mert bár körülötte mindenütt igen számos áldozatot szedett a pestis, az ő háza sértetlen maradt. Az Olaszországi útból a felkeresett kegyképek hű másolatát hozta magával s a budai vár fehérvári kapuja előtt a mezőn egy kis kápolnát építtetett a kép tiszteletére. Azért ép ezen a helyen, mert fel van jegyezve, még Mátyás királynak tudós történetírója, Bonfini is megemlékezik róla, hogy a mezőnek e részén 1495-ben, éppen Mária szeptember 8-án a budai hívek a levegőben egy ragyogó Boldogasszony-képet

láttak. A kápolnának kéményseprőkápolna lett a neve, a képnek pedig vérkép, mert az eredetét egy elvetemült ember kővel megdobta és azon véryomok látszóttak. Az olasz hagyomány Maria del Sangue néven tisztelte a megkapóan érdekes festményt.

Az 1739-ik évben újra kiütött Budán a pestis. A levegőben csodálatos harangozás volt hallható, anélkül, hogy a harangok megmozdultak volna. A nép tódult a kis kápolnába imádkozni és a Boldogasszony segítségét kérni. Július 13-án történt ez, másnapra hirtelen megszűnt a pestis. Akkor ezt az esetet hivatalosan megvizsgálták és a képet kegyelem-képnek, a kápolnát kegyhelynek ismerték el az egyházi hatóság. A kápolna környéke benépesedett és az új városrészt Mária Terézia leányának nevével Krisztinavárosnak nevezték el. A kápolnát többször megnagyobbították a hívők által hozott nagytömegű ajándékokból, 1795-ben pedig letették a mostani krisztinavárosi templom alapkövét. Az új templom oltára felett áll a jeles kép és mivel mostanig a hívők szeretete által környezetetik, igen sok azoknak a száma, akik e helyen nyerték el a Boldogságos Szűz hatóságát.

A krisztinavárosi templomot még a közelmúltban nem kegyhelyhez illő környezet vette körül. Csaknem a templom falához épült piaci bódék rontották annak hatását, az állandó piaci zaj zavarta a hívek ájtatosságát. A főváros az elmúlt hó folyamán a templom környékén lévő düledező piaci bódékat eltávolíttatta és a templom környékét parkírozattá. Ezt tekinthetjük első lépésnek arra, hogy a krisztinavárosi templom visszanyeri azt a helyet, amelyet a hívők sorában mint kéményseprőkápolna elfoglalt. A templomnak a park felőli fala

teljesen dísztelen. Ezen a helyen igen könnyen elhelyezhető lenne egy hatalmas márványtábla, mely hivatna volna arra, hogy hirdesse e templom multját, annak csodás történetét.

Ismerve a krisztinavárosi egyházközség világi elnökének, Ripka Ferenc dr. főpolgármesternek vallásos buzgalmát, Buda iránti törhetetlen szeretetét, kétségtelen, hogy a krisztinavárosi templom kegyhelyeink sorában ismét elfoglalja azt a helyet, amely őt megilleti.

Magyarország Nagyasszonyának sziklatemploma

Paulovits Sándor dr. könyvében Buda kegyhelyei között betűrendben a negyedik helyen Magyarország Nagyasszonyának Sziklatemploma áll, amelyről a következőket írja:

„Magyar zarándokoknak, az Urak Budapesti Mária Kongregációjának tagjaiból alakult vezeklő csapata imádságos lélekkel vitte Lourdesba 1924-ben a magyar fájdalom szomorú keresztjét s onnan, mint sötét magyar éjszaka hajnalesillagát hozta magával a szomorú magyar földre azt a különös körülmények között nyert sugallatot, hogy a magyar népnek Magyarország Nagyasszonyának oltalma alá kell menekülnie, mert ha ismét felragyog a szétdarabolt ország minden részében a Patrona Hungariae tiszteletének mindent átfogó régi fénye s Boldogasszonyának ismét ránk teríti védőpalástját, akkor a Mindenható Isten a Szűzanya könyörgésére ismét virágba fogja borítani porbasujtott, elárvelt országunkat.

Boldog lelkek, akikben a lourdesi Szent Szűz szent kegyhelyén, világsodott meg ez a nagy igazság, áldott lélek, aki a lelkében fényes lángra lobbant gondolatot Isten kegyelméből,

Isten csodás megsegítése által valóra váltotta, lelkének izzó tüzevel vezérelt hűséges munkatársaival áttört ez akadályon s Magyarország Nagyasszonyának tiszteletére díjtalanul felajánlott építési anyagokból, díjtalanul dolgozó munkástelevérek boldog örömmel teljesített munkájából, minden gyűjtés nélkül, csodás körülmények között megépítette a Szent Gellérthegy tövében az ősi barlangok mélyén Magyarország Nagyasszonyának Sziklatemplomát.

Ezt a felségesen szép kegyhelyet 1926 pünkösdjén lélekemelő ünnepségek keretében szenteltük fel s azóta csodálatos erővel vonzza a magyar hívők és a magyar zarándokok százezreit felséges sziklafalai közé s hódoló gyertyáskörmenetben százerek vonultak át a templomon, hogy esdő zsolozsmákkal Boldogasszony Anyánk oltalmát esengjék földi királyságára: Magyarországra.”

A felső templom sziklafalát lassan teljesen elborítja a márványtáblák tömege, melyek mind-mind egy-egy csodás meghallgatásnak, egy-egy csodás gyógyulásnak a bizonyágai.”

Máriaremete

A budai hegyek között, már nem a főváros területén, Hidegkút község mellett fekszik a legkedveltebb magyar kegyhelyek egyike: Máriaremete.

Máriaremetét kegyképe tette híressé, amelynek eredetét Poós Rezső plébános „Máriaremete rövid története” című munkájában a következőkben írja meg:

„A máriaremetei templom kegyképe a svájci Mária-Einsiedeln híres képének másolata. Hogyan került ide ez a kép?

A hidegkútiak őseit Németország-

ből telepítették ide. A települők közt volt Tolvizer Katalin, akiről Eszterházy Pál herceg, Magyarország palatinusa, 1696-ban kiadott „Mennyei korona” című könyve, mint hagyományt beszéli, hogy a képet az őházából idehozta magával és itt a falun kívül, az erdőben egy öreg fára függesztette...”

„Erről a képről az az elterjedt hagyomány, hogy előtte egy budai asszony — Fortmár nevezetű — visszanyerte szemévilágát. Másik hagyomány szerint pedig Hidegkúton lett volna egy vakon született 45 éves asszony, aki azt álmodta, hogy visszanyeri szemévilágát, ha kilenc napig a képhez vezeteti magát és ott ájtatoskodik. Így cselekvék és látta.”

Poós Rezső leírása szerint ez a kép a fővárosi erdő közelében lévő templomba került, amely templomnak „Die Kirche im Lust” volt a neve. Ezen templom romjai ma is láthatók a Lust-csárda mellett. A kegykép innen a mai helyére, egy fából épült kápolnába került. A már-már düledező fakápolna helyett a földbirtokos Terstyánszky Ignác 1808-ban kőkápolnát építtetett. Majd ennek helyére 1898-ban felépült a mai templom.

A máriaremetei templom egész környezetét még két évtizeddel ezelőtt hatalmas erdők vették körül. Ez a gyönyörű környezet, az erdő mélyén egyedülálló templom igen nagy hatással volt a hívekre. Az erdőt időközben parcellázták, a fákat kivágták és az egész környéket beépítették.

A remetei templom ezáltal elvesztette gyönyörű környezetét és falusi templommá vált.

A templom előtti területet vasárnaponként ifjak és leányok lepik el, ott úszóruhában futbaloznak, amivel az ájtatoskodó hívek megbotránkozá-

sát kell, hogy magukra vonják, miért is a templom elé csendőrszemek ki- rendelése lenne kívánatos, akik a temp- lom előtt a rendet és csendet fenn- tartanák.

A kegyhely érdeke, hogy legalább a ~~közyetlen környékén lévő~~ területen az erdőt újból visszaállítsák, miként a multban volt, a templomot és a ko- lostort ismét erdő takarja és a temp- lom előtt lévő tér az ájtatoskodás cél- jait szolgálja és ne majálisok és a kirándulók szórakozási helye legyen.

A templom környékén létesítendő új erdőben kell hogy minden pihenő- pad, minden fa az Ur dicsőségét szol- gálja és akkor Máriaremete azt a ve- zetőszerpet, amelyet eddig is kegy- helyeink között elfoglalt, a jövőben is meg fogja tartani.

Reméljük, hogy a Máriaremetén lévő Szerviták módot fognak találni arra, hogy Máriaremete ismét vissza- nyerje régi környezetét és hírnevét, amikor a hivek ezrei reggeli nélkül gyalog, villamos nélkül mentek ki Remetére búneik bocsánataért veze- kelni.

Máriaremete Nagy-Budapest meg- alkotása esetén kétségkívül Budához fog tartozni, így kívánatos, hogy ezen kedves kegyhely fejlesztésével a budaiak is többet foglalkozzanak.

Óbuda

Buda kegyhelyei között Paulovits Sándor dr. a hatodik helyen Óbudát említi, róla a következőket mondván:

„Az ősrégi Óbuda kegyképe a celli Mária-képnek hű másolata, amelyet a 18. század elején Óbuda földesurai, a Zichy-grófok készíttettek.

Két igen jámbor életű Zichy-test- vér imádkozott e szép kép előtt. Kö- zülük az idősebb, László, a haretéren esett el, Péter pedig bátyja emlékére kápolnát építtetett és abban helyezte el a celli Mária-képet. A lakosság megszerette a szentel helyet és már

abban az időben sok bizonyágtevés történt a kép előtt; híre ment, hogy a Boldogságos Szűz különös segítség- ben részesíti azokat, akik e kegyelem- ben részesített kép előtt őt tisztelik. Gróf Zichy Péter halála után öz- vegye, Bercesényi Zsuzsánna Zsám- békra költözött és a képet is magá- val vitte, azonban az óbudai lakosság ismételt kérésére a hercegprímás el- rendelte a kegykép visszahozatalát. Ez a visszahelyezés 1733-ban történt nagy ünnepélyességgel, ugyanakkor XII. Kelemen pápa teljes búcsút en- gedélyezett azoknak, akik a kápolnát Kisasszony napján látogatják és a szentségeket magukhoz veszik. A eso- dálatos gyógyulások és megkönnyeb- bülések egyre szaporodtak. Gróf Zichy Miklós az óbudai hegyen kolos- tort építtetett a trinitárius rend ta- gjai számára s odaszállították át a kegyképet is a kolostor kápolnájába. Ebben az időben a nép igen nagy tö- megekben vándorolt a kiscelli Máriá- hoz. A kolostor gyönyörű épülete ma is fennáll, neve még mindig „kiscelli kastély”, de a kép régóta nem talál- ható benne. Mikor ugyanis II. József császár a szerzetesrendeket kiűzte, a kegyképet az óbudai plébániatemp- lomba vitték át, ahol egy oldaloltár felett mai nap is látható; a kolostor- ból kaszánya, majd magántulajdon lett, a közeli időben pedig adományozás révén a főváros birtokába fog a történelmi emlékü épület átmenni.”

Ennyit mond Paulovits dr. az óbudai kegyképről.

Alapos megfontolás tárgyát kell, hogy képezze, kívánatos-e, hogy a kis- celli kastély a főváros tulajdonába való vétele alkalmával a kegykép az óbudi tempomból régi helyére a kas- télyban lévő kápolnába az ország minden részéből érkező zarándokok jelenlétében visszahelyeztessék-e, vagy jelenlegi helyén maradjon.

(Folytatása következik.)